

Onderwerp
Afdoening van uw klacht

Organisatieonderdeel
Den Haag
Staf
Veiligheid, Integriteit en Klachten

Behandeld door

Functie
Klachtencoördinator

Telefoon
0900-8844

E-mail
team-vik.den-haag@politie.nl

Ons kenmerk
2018-0078500

Uw kenmerk

In afschrift aan

Datum
21 mei 2021

Bijlage(n)
3

Pagina
1

Zeer geachte ,

In uw brief van 24 december 2018 klaagt u, namens uw cliënt over het optreden van politieambtenaren van de Dienst Regionale Operationele Samenwerking van Politie eenheid Den Haag. In de uitkomst van de afdoening van uw klacht door sectorhoofd van de Dienst Regionale Operationele Samenwerking kon uw cliënt zich niet vinden. U verzocht mij om een oordeel over de klacht.

Ik heb de onafhankelijke klachtencommissie voor de politie-eenheid Den Haag gevraagd uw klacht te behandelen en mij te adviseren. Tevens heb ik de burgemeester van Den Haag om advies gevraagd. De burgemeester zag geen reden tot het uitbrengen van een advies.

Deze commissie heeft mij in deze kwestie geadviseerd.

Per brief bent u 22 juni 2020, geïnformeerd dat de commissie de klacht van uw cliënt in behandeling heeft genomen, maar dat in verband met de genomen maatregelen tegen COVID-19 (voorlopig) geen reguliere hoorzittingen konden plaatsvinden. Op 22 februari 2021 heeft u zelf geïnformeerd naar mogelijke alternatieven nu versoepeling van de overheidsmaatregelen tegen COVID-19 voorlopig niet in zicht waren. Uw cliënt en u zijn akkoord gegaan met het voorstel de hoorzitting via beeldverbinding (MS TEAMS) te houden.

Identificatie (wet ID)

Op dinsdag 16 oktober 2018 bracht de Chinese premier een bezoek aan Den Haag. Uw cliënt hield als medewerker van Vereniging Amnesty International een eenmansprotest bij het Gemeentemuseum en daarna bij het Fotomuseum in Den Haag. Uw cliënt gebruikte bij zijn protest twee borden met daarop teksten in het Engels. Uw cliënt heeft bij zijn protest niet gesproken met voorbijgangers of zijn mening uitgesproken. Het was een stil protest.

Nadat een medewerker van het museum de komst van uw cliënt had aangekondigd, kwamen twee politieagenten uw cliënt om zijn legitimatie vragen. Van het legitimatiebewijs heeft de politie foto's gemaakt.

Onderwerp
Afdoening van uw klacht

Datum
21 mei 2021

Pagina
2 van 5

Een politieambtenaar mag iemand die geen verdachte is, aanspreken en naar zijn identiteitsgegevens vragen. Voor het ter inzage vragen van een identiteitsbewijs dient wel een concrete aanleiding te zijn die is gebaseerd op een van de onderdelen van de politietaak te weten: de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, de handhaving van de openbare orde en/of hulpverlening.

Als ter uitvoering van de politietaak om een identiteitsbewijs wordt gevraagd, ben je verplicht je identiteit kenbaar te maken.

Uw cliënt verwijt de politie ten onrechte inzage in zijn identiteitsbewijs te hebben gevorderd.

Uw cliënt veroorzaakte met zijn aanwezigheid onrust bij de Chinese delegatie en/of beveiliging. Het hoofd beveiliging van het museum liet weten dat uw cliënt op het grondgebied van het museum stond. Uw cliënt is daarom verzocht zich te verplaatsen naar een plek buiten het grondgebied van het museum.

De bovengenoemde omstandigheden waren voor de politie aanleiding om uw cliënt aan te spreken. De politie wilde duidelijke afspraken maken en uw cliënt naar zijn identiteitsbewijs vragen. Uw cliënt heeft aan dit verzoek voldaan.

Enkel het feit dat iemand vreedzaam demonstreert, is geen reden om die persoon te vragen naar zijn of haar identiteitsbewijs. Voor het ter inzage vragen van een identiteitsbewijs dient de politie een concrete aanleiding te hebben, gebaseerd op een van de bovengenoemde onderdelen van de politietaak. De Wet op de identificatieplicht (WID) is mede ingevoerd om beter te kunnen optreden tegen personen die in de openbare ruimte de openbare orde (dreigen) te verstoren of overlast veroorzaken. Wanneer het alleen gaat om het willen maken van afspraken of de behoefte iemand te identificeren valt dit niet onder het begrip redelijke taakuitoefening. Het vorderen van het identiteitsbewijs van uw cliënt om afspraken te maken is geen geldige reden. Ik acht uw klacht dat uw cliënt onterecht om zijn identiteitsbewijs is gevraagd **gegrond**. Ik bied u hiervoor mijn welgemeende excuses aan.

Deskundigheid – beperken van klagers recht op vrije meningsuiting

De politie heeft uw cliënt een aantal keren gevraagd op een andere locatie te gaan staan. Toen uw cliënt vervolgens naar de ingang van het Fotomuseum liep, werd hij door een agent tegengehouden en wederom verzocht op een andere plek te gaan staan. Voor uw cliënt was het niet meer duidelijk wat er van hem verwacht werd.

Een aantal Chinese mensen zijn op enig moment voor uw cliënt gaan staan met een Chinese vlag. De vlag werd uitgevouwen en tegen uw cliënt aangehouden. Door de actie van de Chinese mensen kon uw cliënt zijn protestborden niet meer laten zien. De Chinese mannen hebben hierbij ook uw cliënt weggeduwd.

Onderwerp
Afdoening van uw klacht

Datum
21 mei 2021

Pagina
3 van 5

Uw cliënt verwijt de politie hem te hebben beperkt in het uiten van zijn meningsuiting. De politie reageerde niet op de acties van de Chinese mannen en greep niet direct in.

Een eenmansprotest geniet bescherming, mits er geen strafbare feiten worden gepleegd. De overheid heeft de plicht het eenmansprotest, maar ook de eventuele tegendemonstratie te beschermen en te begeleiden. Alle demonstranten moeten daarbij het recht van protest van elkaar respecteren.

Het eerste verzoek aan uw cliënt om zich te verplaatsen is gedaan na een verzoek van de beveiliging van het museum. Uw cliënt bevond zich op het grondgebied van het museum. Deze verplaatsing betrof slechts paar meter en had het oogmerk de ingang van het museum vrij te houden. De protestactie van uw cliënt werd hierdoor niet beperkt. Iedereen die het museum zou betreden kon nog steeds uw cliënt en zijn tekstborden zien.

Dat ook een eenmansprotest een reactie kan oproepen, blijkt uit deze casus. Chinese mensen hebben het protest van uw cliënt verstoord door uw cliënt met een grote vlag aan het zicht van andere mensen te onttrekken. De volgende verplaatsing van uw cliënt was ook voor de veiligheid van uw cliënt gelet op de reactie van de Chinese delegatie. De politie heeft op geen enkel moment uw cliënt gedwongen de door hem meegebrachte tekstborden uit het zicht te houden.

Toen uw cliënt zelf naar een tweede ingang van het museum ging, werd hij net als ieder ander tegengehouden. Die ingang moest worden vrijgehouden.

Het is mij niet gebleken dat de politie geen oog heeft gehad voor het recht van uw cliënt om te mogen protesteren. Ik acht uw klacht dat de politie uw cliënt heeft beperkt in het uiten van zijn mening **ongegrond**.

Objectiviteit – niet adequaat optreden ter bescherming van klagers recht op vrije meningsuiting

Uw cliënt is van mening dat de politie hem geen bescherming heeft geboden toen een groep Chinese personen een grote Chinese vlag voor hem hielden waardoor zijn protestborden niet meer zichtbaar waren. De politie heeft niet direct opgetreden tegen deze Chinese mensen, maar heeft eerst onderhandeld met mensen van de persoonlijke beveiliging en voorstanders van de Chinese delegatie.

Uw cliënt verwijt de politie geen (toereikende) bescherming te hebben geboden bij het uiten van zijn mening.

Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat de politie zich onpartijdig opstelt en zonder vooroordelen handelt. De burger mag verwachten dat de politie zich neutraal opstelt en alle betrokkenen op een gelijkwaardige manier behandelt.

De politie erkent dat het protest van uw cliënt vreedzaam verliep. De actie van de Chinese delegatie en andere aanwezigen, die kennelijk

Onderwerp
Afdoening van uw klacht

Datum
21 mei 2021

Pagina
4 van 5

aanstoot namen aan het protest van uw cliënt, leidde niet tot een wetsovertreding waartegen de politie had moeten optreden.

De politie is in directe omgeving van uw cliënt gebleven om zijn veiligheid te kunnen waarborgen.

Op het moment dat een klein aantal mensen uw cliënt en zijn protestborden aan het zicht onttrokken, heeft de politie hierop actie ondernomen door deze mensen aan te spreken. Deze Chinese mensen zijn geweest op het demonstratierecht van uw cliënt. De ontstane situatie is door de politie als niet dreigend beoordeeld.

Een protestactie verdient bescherming. Dit geldt niet alleen voor het eenmansprotest van uw cliënt, maar ook voor de tegendemonstratie. De politie had te maken met meerdere partijen: uw cliënt met zijn eenmansprotest, de pro-China demonstratie en de Chinese delegatie zelf die onder de supervisie van de DKDB stond.

Het is achteraf niet meer vast te stellen of de Chinese mensen die betrokken waren bij het vlagincident onderdeel waren van de pro-China demonstratie of de Chinese delegatie zelf.

Het was wel bij de politie bekend dat bij eerdere bezoeken vanuit China activiteiten werden ondernomen om protestacties te blokkeren of aan het zicht te onttrekken. Hier had de politie beter op kunnen anticiperen.

Het politieoptreden had vooral een de-escalierend karakter. Het verwijderen en/of afpakken van de vlag uit de handen van de Chinese mensen zou een averechts effect kunnen hebben.

Het is echter niet duidelijk of de politie in voldoende mate heeft bekeken op welke andere manieren ze uw cliënt hadden kunnen ontzetten. Voor de politie lag de focus bij het op een vreedzame manier zoeken naar een oplossing. Dit heeft de politie onvoldoende naar uw cliënt gecommuniceerd. Hierdoor is bij uw cliënt ongewild de schijn van partijdigheid gewekt. Dit gevoel werd versterkt door dat uw cliënt wel maar de Chinese mensen niet naar hun identiteitsbewijs is gevraagd.

Het handelen van de politie waarbij de focus lag op het in goede banen leiden van het bezoek van de Chinese delegatie in combinatie met de verschillende protesten, acht ik behoorlijk. Wel ben ik van mening dat het handelen van de politie en de achterliggende reden beter met uw cliënt had moeten worden gecommuniceerd. Toen uw cliënt werd afgeschermd met de vlag had de politie eerder verbinding kunnen maken met uw cliënt om hem te informeren over de handelswijze van de politie.

De klacht dat de politie geen (toereikende) bescherming heeft geboden bij het uiten van zijn mening acht ik derhalve **deels gegrond**. Ik bied voor het ontbreken van adequate communicatie en verbinding met uw cliënt mijn welgemeende excuses aan.

Een afschrift van het advies van de klachtencommissie, een afschrift van de brief van de burgemeester en een afschrift van het verslag van de hoorzitting van 13 april 2021 zijn bijgevoegd.

Onderwerp
Afdoening van uw klacht

Mijn beslissing zal onder de aandacht van alle betrokkenen worden gebracht.

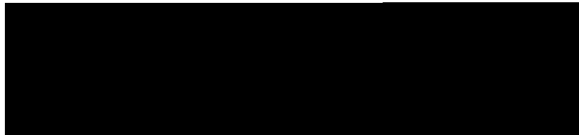
Datum
21 mei 2021

Indien u zich niet met mijn oordeel kunt verenigen, kunt u zich wenden tot de Nationale Ombudsman, Postbus 93122, 2509 AC Den Haag.

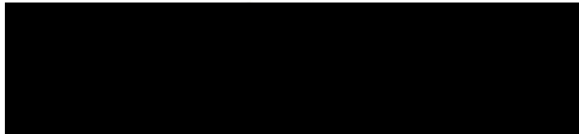
Pagina
5 van 5

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met de meeste hoogachting,

politiechef van Den Haag

onafhankelijke Klachtencommissie voor de politie eenheid Den Haag

Behandeling klacht nummer 2018-0078500

Advies aan de politiechef van Den Haag betreffende de behandeling van de klacht van [REDACTED] domicilie kiezend ten kantore van zijn raadsman in Amsterdam.

De klachtencommissie politie eenheid Den Haag (hierna de commissie) in de samenstelling van [REDACTED] heeft onder meer kennisgenomen van:

1. De brief van [REDACTED] (hierna: raadsman), d.d. 24 december 2018, waarin hij namens [REDACTED] (hierna: klager) klaagt over het optreden van de politie, team Paraat Peloton van de Regionale Conflict- en Crisisbeheersing (RCCB).
2. De afdoeningsbrief van het sectorhoofd Dienst Regionale Operationele Samenwerking [REDACTED] d.d. 15 april 2019.
3. De brief van de raadsman, d.d. 9 juni 2020, waarin hij namens klager verzoekt om een oordeel van de politiechef over de klacht.
4. Het onderzoeksrapport van de klachtbehandelaar RCCB/DROS, [REDACTED] inclusief de verklaring van de betrokken politieambtenaar.
5. De e-mail van de raadsman d.d. 23 november 2020, waarin hij verwijst naar een aantal links verstrekt door de fotograaf die klager vergezelde.
6. De schriftelijke toelichting op de klacht van de raadsman per e-mail ingediend op 13 april 2021.
7. Het verslag van de hoorzitting, d.d. 13 april 2021.

Verloop klachtproces tweede fase in verband met COVID-19 maatregelen.

De raadsman is per brief, d.d. 22 juni 2020, geïnformeerd dat de commissie de klacht van klager in behandeling heeft genomen, maar dat in verband met de genomen maatregelen tegen COVID-19 (voorlopig) geen reguliere hoorzittingen plaatsvinden. Na versoepeling van de maatregelen werd klager per brief, d.d. 17 augustus 2020, uitgenodigd voor een reguliere hoorzitting op 6 oktober 2020. Per e-mail, d.d. 1 oktober 2020 werd de raadsman geïnformeerd dat door de aangescherpte maatregelen tegen COVID-19, wederom de reguliere hoorzittingen werden gestaakt. De raadsman werd tevens aangeboden om de klacht van klager voorlopig, in afwachting tot verdere versoepeling van de maatregelen tegen COVID-19, op te schorten of deze op alternatieve wijze af te laten doen. De raadsman gaf per e-mail d.d. 5 oktober 2020 aan dat hij en klager wilden wachten tot de commissie haar reguliere hoorzittingen weer hervat en zij zich zouden beraden indien hoorzittingen op langere termijn geen doorgang kunnen vinden. De raadsman informeerde per e-mail, d.d. 22 februari 2021, naar de alternatieven nu versoepeling van de overheidsmaatregelen tegen COVID-19 voorlopig niet in zicht waren. De raadsman is per e-mail, d.d. 23 februari 2021, geïnformeerd over de mogelijkheid de klacht van klager schriftelijk, schriftelijk en telefonisch of via beeldverbinding (MS TEAMS) te behandelen. De raadsman liet weten dat klager en hij akkoord gingen met het voorstel de hoorzitting via beeldverbinding (MS TEAMS) te houden.

De commissie komt na beraadslaging tot de volgende overwegingen, conclusies en advies.

De klacht:

De commissie stelt vast dat klager heeft geklaagd over:

- I. Identificatie (Wet ID) – onrechtmatig vorderen van klagers identiteitsbewijs*
- II. Deskundigheid – beperken van klagers recht op vrije meningsuiting*
- III. Objectiviteit – niet adequaat optreden ter bescherming van klagers recht op vrije meningsuiting*

De feiten:

De commissie acht, op basis van de bovengenoemde stukken, de volgende feiten als vaststaand:

1. Op dinsdag 16 oktober 2018 bracht de Chinese premier Li Keqiang een bezoek aan Den Haag. De premier bezocht onder andere het Fotomuseum en het Gemeentemuseum in De Haag. Op twee locaties in Den Haag, het logeeradres van de premier en bij het Gemeentemuseum, vonden demonstraties van voorstanders van de premier plaats.
2. Klager hield als medewerker van Vereniging Amnesty International, afdeling Amsterdam, een eenmansprotest bij het bezoek van de Chinese premier aan het Gemeentemuseum en daarna bij het Fotomuseum. Klager gebruikte bij zijn protest twee borden met daarop tekst in de Engelse taal. Het was een stilzwijgend protest.
3. De politie verzocht klager zich te legitimeren, waaraan hij voldeed.
4. Klager zette een aantal maal op verzoek van de politie zijn eenmansprotest op een andere, door de politie aangewezen plaats, voort.
5. Een groep Chinese personen blokkeerde op een gegeven moment met een grote Chinese vlag het zicht op klager. Na door de politie te zijn aangesproken, vertrok de groep Chinese personen en ging op een andere locatie staan.

Korte en zakelijke weergave van de zienswijze en verklaringen van klager en de betrokken politieambtenaar:

Klager verklaart op 15 oktober 2018 zijn eenmansprotest (per e-mail) te hebben laten aankondigen bij de gemeente Den Haag. De gemeente Den Haag bedankte per e-mail voor deze aankondiging. Klager begon op 16 oktober 2018, omstreeks 10:15 uur zijn eenmansprotest bij de ingang van het Gemeentemuseum. Klager had twee borden bij zich van ongeveer 1.50x30 cm groot. Op het ene bord stond de tekst: "Where are they?" en op het andere: "China: up to 1 million people detained in camps in Xinjiang". De borden waren voorzien van de logo's en kleuren – zwarte letters tegen gele achtergrond – van Amnesty International. De borden met de tekst werden afwisselend door klager getoond. Het was een stilzwijgend protest en klager praatte niet met voorbijgangers en verkondigde niet zijn mening via gesproken woorden. Terwijl klager daar stond hoorde en zag hij dat een medewerker van het museum zijn komst via een walkietalkie doorgaf. Daarna kwamen twee agenten naar klager en vroeg een van hen naar zijn legitimatiebewijs. Van zijn legitimatiebewijs maakte de politie foto's. Klager antwoordde desgevraagd dat hij alleen was. De politie wees klager erop dat hij met zijn bord onrust kon veroorzaken en vroeg hem (voorlopig) op een andere locatie te gaan staan. Nog een paar keer werd klager gevraagd op een andere plek te gaan staan. Op het moment dat klager naar de ingang van het Fotomuseum liep, werd hij door een agent tegengehouden en verzocht op een andere plek te gaan staan. Klager had een andere locatie op het oog waarop de politie hem verzocht niet meer te blijven lopen. De agent had het over veiligheidsredenen en dreigde anders klager aan te houden. Tegelijkertijd zag klager een aantal mensen met Chinese vlaggetjes, die geen van allen werden gecontroleerd door de politie. Klager zag dat een aantal van deze mensen naar hem keek en hoorde hen zeggen: "Dang dang dang" (vertaald naar het Nederlands "blokkeer blokkeer blokkeer"). Vervolgens gingen deze mensen voor klager staan. Op het moment dat de Chinese premier aankwam, hief klager zijn borden op, waarbij hij een van de borden boven zijn hoofd hield. Klager ging vervolgens terug naar zijn eerste locatie. Onderweg zag hij een groep van vijf Chinese mannen, waarvan één een grote Chinese vlag vasthield. Een agent sprak klager aan en zei dat hij onrust veroorzaakte met zijn bord. Hij verzocht klager niet verder te lopen. De groep van vijf Chinese mannen ontvouwde de grote Chinese vlag en spanden de vlag letterlijk tegen het lichaam van klager aan. Klager kon niets meer zien en ook zijn borden waren zo niet (meer)

zichtbaar. Klager probeerde boven en onder de vlag uit te komen. Hij probeerde om de vlag heen te lopen. De Chinese personen blokkeerden klagers bord met hun vlag. Hierbij kwam de vlag in zijn gezicht en tegen zijn lichaam. De Chinese personen duwden klager met hun vlag en met hun lichamen richting de muur. Klager riep een paar keer in de richting van de politie. De politie greep niet in en een agent zei dat "Iedereen het recht heeft zijn mening te uiten." Na enige tijd kwam een andere agent, die zich tot de Chinese groep richtte. Vervolgens verplaatste de Chinese groep zich naar een andere locatie. Voor de rest van de demonstratie ging een agent vlak voor klager staan, waardoor het bord van klager moeilijk leesbaar was voor de voorbijgangers. Klager verplaatste zich nogmaals maar werd tegengehouden door een agent, die hem zonder reden te geven, zei dat hij niet verder mocht lopen. Klager beëindigde zijn demonstratie om 11:35 uur.

De politie verklaart als volgt.

Klager stond bij de ingang van het Gemeentemuseum. Klagers aanwezigheid met de beschreven borden, leidde binnen de Chinese delegatie tot onrust. Dit werd ook gemeld door medewerkers van de Dienst Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging (DKDB). De groepscommandant van de mobiele Eenheid (ME) sprak met de Chinese delegatie en wees hen erop dat klager het recht had om vrij te demonstreren. Tevens meldde het hoofd beveiliging van het Gemeentemuseum dat klager op grondgebied van het museumterrein stond met het verzoek klager te verplaatsen buiten dit grondgebied. Op basis van deze informatie achtte de groepscommandant ME het noodzakelijk voor de redelijke uitoefening van zijn politietoekomst om klager op grond van artikel 8 lid 1 van de Politiewet naar zijn identiteitsbewijs te vragen. Het verzoek aan klager zich te verplaatsen had niet tot doel het eenmansprotest van klager te beperken, maar was op verzoek van het hoofd beveiliging. De aangewezen locatie deed niets af aan de zichtbaarheid van klager of zijn bewegingsvrijheid. Bij het verplaatsen van klager naar de tweede ingang is hij tegengehouden, net als ieder ander op dat moment, omdat de doorgang vrij moest worden gehouden. Klager hield een eenmansprotest. Dit protest valt niet onder de Wet openbare manifestaties (Wom) en wordt beschermd door de vrijheid van meningsuiting (artikel 7 van de Grondwet, artikel 10 van het EVRM en artikel 19 van het IVBPR). Ongeacht de boodschap of het draagvlak, mag geen afbreuk worden gedaan aan de vrijheid van meningsuiting. Dat persoonlijke beveiliging en voorstanders van de Chinese delegatie klagers zijn eenmansprotest bemoeilijkte, door klager met vlaggen en doekschermen af te schermen van de Chinese premier, kan de politie niet worden verweten. Tijdens het eenmansprotest van klager bleef de politie in zijn nabijheid om zijn veiligheid te waarborgen. Het was de politie bekend dat bij eerdere bezoeken door een Chinese delegatie, activiteiten door hen werden ondernomen om het protest te blokkeren of buiten het zicht te houden of plaatsen. Ook bij klager ging een klein aantal mensen voor hem staan met een Chinese vlag, zodat zijn demonstratieborden aan het zicht voor anderen werd onttrokken. De politie heeft de Chinese mensen aangesproken en gewezen op klagers recht op vrijheid van meningsuiting. De situatie was echter niet dreigend en er was slechts een beperkt aantal (Chinese) mensen betrokken bij dit vlagincident. Of klager geraakt is met de vlaggenstok heeft de politie niet kunnen vaststellen. Hoewel de politie het incident niet heeft kunnen voorkomen, is hierna wel adequaat opgetreden tegen de hindering van het recht op demonstratie van klager.

Vooraf

Een ieder heeft het recht te demonstreren. Dit recht is gewaarborgd in het Europese verdrag inzake de rechten van de mens (artikel 11 EVRM) en in de Grondwet (artikel 9 Gw). Uit de wetsgeschiedenis van de Wom kan worden opgemaakt dat voor het begrip demonstratie wordt uitgegaan van collectieve uitingen door twee of meer personen. Een eenmansprotest wordt niet gezien als demonstratie, maar als een uiting van een mening (artikel 7 Gw).¹ Hiervoor is geen vergunning nodig en een dergelijke actie hoeft niet gemeld te worden bij de gemeente. Een eenmansdemonstratie kan wel voor veel reacties zorgen, zeker als tegengeluid van bijvoorbeeld een omstreden beleid van een bepaalde regering. Een eenmansprotest mag echter nooit worden tegengehouden omdat anderen zich daaraan (kunnen) storen. Het is voor de politie van belang dat zij, naast het handhaven van de wet en het beschermen van het grondrecht vrijheid van meningsuiting, tijdig de verbinding zoekt met de betrokken partijen. De commissie stelt vooruitlopend op het advies vast dat op het punt van communiceren

¹ *Kamerstukken II 1985/86*, 19 427, nr. 3 en 5, p. 8, *Kamerstukken II 2015/16*, 34 324 nr. 1 en *Kamerstukken II 2018*, 86 – 29 mei 2018.

van met name klager de politie op een enkel moment tekortschoot. De commissie zal derhalve in dit advies deze vaststelling meenemen in haar beoordeling.

Advies:

Met betrekking tot het klachtelement:

I. Identificatie (Wet ID)

De commissie overweegt het volgende.

Een politieambtenaar mag iemand die geen verdachte is, aanspreken en naar zijn identiteitsgegevens vragen. De politie dient voor het ter inzage vragen van een ID-bewijs wel een concrete aanleiding te hebben, gebaseerd op een van de onderdelen van de politietaak, namelijk de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, de handhaving van de openbare orde en/of hulpverlening. De betrokkene hoeft op vragen van een politieambtenaar niet zonder meer te antwoorden, maar is wel verplicht zich te identificeren, als *ter uitvoering van de politietaak* een ID-bewijs wordt gevraagd.²

Klager verwijt de politie ten onrechte inzage in zijn identiteitsbewijs te hebben gevorderd.

Klager verklaart een stilzwijgend protest te hebben gehouden. Hij sprak niet met voorbijgangers en verkondigde ook niet zijn mening via het gesproken woord. Voor zijn protest had hij twee borden voorzien van tekst bij zich. Klager zag twee politieambtenaren op hem aflopen. Een van hen sprak door de portofoon en klager hoorde hem zeggen dat hij een Amnesty-medewerker is en een 'Belgische man' met een protest. Dit terwijl klager op dat moment zich nog niet gelegitimeerd had. Vervolgens vroeg de andere politieambtenaar klager om zijn ID-bewijs. Op de vraag van klager of het een vraag of vordering was, werd hem verteld: "Doe maar een vordering". Nadat klager zijn ID-bewijs overhandigde werden van de voor- en achterkant foto's gemaakt. Klager kreeg vervolgens te horen dat hij met zijn bord onrust kon veroorzaken en hij mensen niet in de weg mag lopen. Klager kreeg vervolgens het verzoek naar een andere locatie te gaan, waaraan hij voldeed. Klager verklaart dat mensen die deel uitmaakten van de pro-China demonstratie niet naar hun ID werden gevraagd.

De raadsman verklaart dat het vragen/vorderen van klagers ID een feitelijke belemmering is van het protest. Klager kon tijdens de controle zijn eenmansprotest niet voortzetten. Ook had klager geen keuze dit te weigeren en het risico te lopen aangehouden te worden, wilde hij zijn eenmansprotest kunnen voortzetten. In 2018, een maand voor het eenmansprotest van klager, heeft Amnesty tijdens een overleg met de burgemeester van Den Haag en de politie Den Haag, het onnodig identificeren aan de orde gesteld. Het vorderen van klagers ID omdat met klager afspraken werden gemaakt, zoals tijdens de hoorzitting werd aangegeven, is geen geldige reden.

De politie verklaart dat de aanwezigheid van klager met de beschreven tekst op zijn bord onrust veroorzaakte bij de Chinese delegatie/beveiliging. De onrust van de Chinese delegatie/beveiliging was ook gemeld bij de DKDB. Daarnaast liet het hoofd beveiliging van het museum weten dat klager (ongevraagd) op het grondgebied van het museum stond en werd hij verzocht zich te verplaatsen buiten het grondgebied van het museum. Voornoemde redenen waren aanleiding voor de politie om klager aan te spreken, duidelijke afspraken te maken en hem naar zijn identiteitsbewijs te vragen, waar klager zonder protest aan voldeed. De mensen van de pro-China demonstratie waren aangemeld en geregistreerd en mensen van de Chinese delegatie onder supervisie stonden bij de DKDB. De politie erkent dat niet geverifieerd is of de mensen die klager op enig moment het demonstreren bemoeilijkte ook deel uitmaakten van een van deze twee groeperingen.

De commissie merkt op dat het enkele feit dat iemand vreedzaam demonstreert geen reden is om die persoon te vragen naar zijn of haar ID-bewijs. Voor het ter inzage vragen van een ID-bewijs dient de politie een concrete aanleiding te hebben, gebaseerd op een van de onderdelen van de politietaak, namelijk de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, de

² Artikel 2 Wet op de identificatieplicht: "Een ieder die de leeftijd van veertien jaar heeft bereikt, is verplicht op de eerste vordering van een ambtenaar als bedoeld in artikel 8 van de Politiewet 2012 (...), een identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 ter inzage aan te bieden."

handhaving van de openbare orde en/of hulpverlening. Daarbij dient in aanmerking te worden genomen dat uit de wetsgeschiedenis van de Wet op de identificatieplicht (WID) valt af te leiden dat de invoering van deze plicht mede ten doel heeft beter te kunnen optreden tegen personen die in de openbare ruimte de openbare orde (dreigen) te verstoren of overlast veroorzaken. De Instructie identificatieplicht over de uitoefening van bevoegdheden op grond van de Wet op de identificatieplicht, hierna de Instructie, duidt aan op welke wijze de politie deze wettelijke bevoegdheid dient uit te oefenen.³ Volgens de Instructie kan een ID alleen worden gevorderd in gevallen waarin dit noodzakelijk is voor de redelijke taakuitoefening. De Instructie geeft daarnaast een opsomming van de gevallen waarin een identiteitscontrole gerechtvaardigd is. Het handhaven van de identificatieplicht valt niet onder het begrip redelijke taakuitoefening wanneer het enkel gaat om het maken van afspraken of de enkele behoefte iemand uit de anonimiteit te halen. Reden voor deze terughoudendheid is dat het vragen naar en het vorderen van het ID-bewijs een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de burger vormt. De commissie acht het politieoptreden op dit punt dan ook niet behoorlijk.

De commissie adviseert u de klacht met betrekking tot dit klachtelement **gegrond te verklaren**.

Met betrekking tot het klachtelement:

II. Deskundigheid – beperken van klagers recht op vrije meningsuiting

De commissie overweegt het volgende.

De burger mag van de politie verwachten dat zij de grondrechten van burgers, waaronder de bescherming van de vrijheid van meningsuiting, respecteert. Bij demonstraties geldt het algemene internationale rechtsbeginsel dat een protest in beginsel moet worden toegestaan op een plaats waar de doelgroep die kan horen en zien.

Klager verwijt de politie ten onrechte hem te hebben beperkt in het uiten van zijn meningsuiting.

Klager verklaart op de hoorzitting dat de politie hem een aantal keer verzocht op een andere locatie te gaan staan. Ook werd hij tijdens het verplaatsen een keer tegengehouden. Dit maakte het voor klager onduidelijk wat van hem verwacht werd. Temeer daar andere mensen met (Chinese) vlaggen wel door mochten gaan. Op enig moment ging een aantal Chinese mensen voor klager staan. De Chinese vlag werd uitgevouwen en tegen het lichaam van klager gespannen. Klager probeerde nog zijn borden boven en onder de vlag zichtbaar te maken, maar dit werd door de actie van de Chinese mensen bemoeilijkt. Vervolgens begonnen de mannen klager weg te duwen. De politie reageerde niet en greep niet direct in. Hoewel klager erkent dat het vlagincident niet aan de politie te wijten is en zij hierin niet heeft gefaciliteerd, heeft de politie ook niet direct ingegrepen. Klager was geen genodigde en de andere mensen wel. Hoewel klager uiteindelijk zijn stilzwijgend protest heeft kunnen uitvoeren, hadden op een andere locatie meer mensen getuige kunnen zijn geweest van zijn protest. De raadsman verklaart dat de burgemeester vooraf in kennis is gesteld van klagers eenmansdemonstratie en geen beperkingen stelde. Hieruit dient te worden afgeleid dat klager in beginsel vrij was zijn recht op vrijheid van expressie naar eigen inzicht uit te oefenen. De vordering tot inzage van het ID-bewijs alsmede de aanwijzingen van de politie aan klager om zich naar bepaalde plekken te begeven, dienen te worden aangemerkt als beperkingen van klagers recht van vrijheid van expressie.

De politie verklaart dat de eerste verplaatsing van klager het gevolg was van het verzoek van de beveiliging van het museum, daar klager op het grondgebied van het museum stond. De verplaatsing hield maar een paar meter in en had als doel de ingang van het museum vrij te houden. De aangewezen locatie deed niets af aan de zichtbaarheid van klagers tekstborden: iedereen die het museum zou betreden zou klager en zijn tekstborden zien. De politie heeft klagers bewegingsvrijheid of zichtbaarheid niet in die mate beperkt dat hij aan het zicht van het overige publiek was onttrokken. Klager is tijdens de ID-controle en tijdens het verplaatsen

³ Per 1 januari 2017 is de Aanwijzing uitbreiding identificatieplicht (2009A024) vervangen door de Instructie identificatieplicht over de uitoefening van bevoegdheden op grond van de Wet op de identificatieplicht (Staatscourant 2016 nr. 70055, 30 december 2016).

naar een andere locatie op geen moment gedwongen om de door hem meedragen tekstborden uit het zicht te houden. Toen klager naar een tweede ingang ging, werd hij net als iedereen tegengehouden, omdat daar de doorgang vrij moest worden gehouden. Het veranderen van positie was ook ten behoeve van klagers veiligheid, gezien de reactie van de Chinese delegatie op zijn eenmansprotest.

De commissie merkt op dat een eenmansprotest, mits er geen strafbare feiten worden gepleegd, bescherming geniet. De overheid heeft de plicht het eenmansprotest, maar ook de eventuele tegendemonstratie te beschermen en te begeleiden. De demonstranten moeten daarbij het recht van protest van elkaar respecteren. Het belemmeren daarvan is in strijd met het EVRM en zelfs strafbaar (artikel 143 en 144 van het Wetboek van Strafrecht). De commissie is zich ervan bewust dat ook een eenmansprotest reacties kan oproepen. Dit blijkt ook uit de casus van klager, waarbij mensen van Chinese afkomst probeerden het protest van klager te bemoeilijken door hem middels een grote Chinese vlag uit het zicht van andere mensen te houden. Het is de commissie niet gebleken dat de politie geen oog had voor klager en zijn recht om te mogen protesteren. De politie verklaart dat de aanwezigheid van klager onrust veroorzaakte bij de Chinese delegatie. Hoewel klager ook met het oog op zijn veiligheid het verzoek kreeg op een andere plek te gaan staan, heeft de politie daarbij mogelijk onderschat dat deze andere locaties wellicht een wat mindere strategische plek vormden. Zoals klager zelf verklaart: op een andere locatie hadden nog meer mensen getuige kunnen zijn van zijn protest. Het is de commissie echter niet gebleken dat de politie klager daarmee daadwerkelijk heeft beperkt in het uiten van zijn mening. De commissie acht derhalve het politieoptreden voor wat betreft dit punt behoorlijk.

De commissie adviseert u de klacht met betrekking tot dit klachtelement **ongegrond** te verklaren.

Met betrekking tot het klachtelement:

III. Objectiviteit – niet adequaat optreden ter bescherming van klagers recht op vrije meningsuiting

De commissie overweegt het volgende.

Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat de politie zich onpartijdig opstelt en zonder vooroordelen handelt. De burger mag verwachten dat de politie zich neutraal opstelt en alle betrokkenen op een gelijkwaardige manier behandelt.

Klager verwijt de politie geen (toereikende) bescherming te hebben geboden bij het adequaat uiten van zijn mening.

Klager verklaart dat de politie geen (toereikende) bescherming heeft geboden toen hij belaagd c.q. gehinderd werd in het uiten van zijn mening door anderen. Een groep Chinese personen hielden een grote Chinese vlag voor klager, zodat hij en zijn borden geheel uit het zicht verdwenen. Bij elke poging van klager om onder, boven of voorbij de Chinese vlag te komen, werd hij hierin belemmerd en spanden de groep Chinese mensen vervolgens de vlag tegen klager aan en duwde hem richting de muur. Ondanks dat er voldoende politie ter plaatse was en klager in zijn eentje door een groep personen werd belaagd en gehinderd, trad de politie niet direct op. In plaats daarvan ging de politie eerst onderhandelen met mensen van de persoonlijke beveiliging en voorstanders van de Chinese delegatie. Dat sprake zou zijn geweest van een taalbarrière doet volgens klager niet ter zake. Daarbij sprak één van de bij het vlagincident aanwezige mensen gebrekkig Nederlands.

De raadsman verklaart tijdens de hoorzitting dat de politie en de burgemeester de rechtsplicht hebben om demonstranten te beschermen tegen 'hostile audience' en pro-China demonstratie. De politie heeft niet direct en daarmee niet adequaat ingegrepen. Uit de verklaringen en de foto's is af te leiden dat klager op enig moment niet zichtbaar was. De politie had bijvoorbeeld naar het vijandige publiek kunnen stappen en de vlag omlaag kunnen halen. Dit zou zonder fysiek handelen bijvoorbeeld door middel van gebaren kunnen. Om klager effectief zijn mening te kunnen laten tonen, is het demonstreren op het moment suprême van belang: het moment dat de Chinese delegatie langskomt. Dit is onvoldoende erkend in de aanpak van de politie.

De politie erkent dat de actie van klager een vreedzaam en ordelijk verloop kende. De verstoring aan de zijde van de Chinese delegatie en andere aanwezigen, die kennelijk aanstoot namen aan de vrije meningsuiting van klager, leidde niet tot een wetsovertreding. In dat geval had de politie moeten optreden (aanhouden en proces-verbaal opmaken). De politie heeft gedurende de actie van klager zich vrij veel in diens directe omgeving opgehouden. Dit had mede met klagers veiligheid te maken. Het was de politie bekend dat bij eerdere protesten tegen een Chinees bezoek, activiteiten werden ondernomen om het protest te blokkeren of buiten het zicht te houden/plaatsen. Op het moment dat een klein aantal mensen klager en zijn demonstratieborden uit het zicht onttrokken, heeft de politie hierop actie ondernomen door ze aan te spreken en hen te wijzen op het recht van klager. Dit kostte de politie drie tot vijf minuten. De situatie was niet dreigend en er was maar een beperkt aantal mensen betrokken bij dit vlagincident.

De commissie merkt op dat een protest bescherming verdient. De politie diende niet alleen het eenmansprotest van klager te beschermen, maar ook de tegendemonstratie. De commissie kan zich niet aan de indruk onttrekken dat in dit specifieke geval bepaalde belangen op de achtergrond mogelijk van invloed zijn geweest op het enigszins vertraagde reageren van de politie. Zoals de politie tijdens de hoorzitting ook aangeeft viel de Chinese delegatie onder supervisie van de DKDB. De politie had dan ook te maken met meerdere partijen: klager met zijn eenmansprotest, de pro-China demonstratie en de Chinese delegatie die onder de supervisie van de DKDB stond. Opgemerkt dient te worden dat, zoals blijkt uit de hoorzitting, niet geverifieerd is of de Chinese mensen betrokken bij het vlagincident onderdeel waren van de pro-China demonstratie of de Chinese delegatie. Vast staat dat het de politie bekend was dat bij eerdere bezoeken vanuit China activiteiten werden ondernomen om protesten te blokkeren of buiten het zicht te houden. Op dit gegeven had wellicht beter kunnen worden geanticipeerd. De commissie acht het ook aannemelijk dat met het oog op mogelijke ordeverstoring het politieoptreden vooral een de-escalerend karakter had. Het simpelweg de vlag uit de handen rukken was hier dan ook geen optie. Wel had de politie kunnen kijken of er een andere manier was om klager te kunnen ontzetten. De commissie merkt op dat het maken van verbinding met klager in die eerste minuten ontbrak. Hoewel de politie druk bezig was met het op een vreedzame manier regelen van een oplossing, is verzuimd om klager dit voorneemen duidelijk te maken. Door dit na te laten heeft de politie ongewild de schijn van partijdigheid gewekt bij klager en werd de indruk gewekt dat met klager anders werd omgegaan dan met de Chinese mensen, ook in aanmerking genomen dat klager wel naar zijn ID werd gevraagd en de mensen die betrokken waren bij het vlagincident niet. De commissie acht derhalve het politieoptreden voor wat betreft het de-escalerend karakter behoorlijk, maar gelet op de vaststelling van de commissie voorafgaand dit advies voor wat betreft het verbinding zoeken met klager en de communicatie niet behoorlijk.

De commissie adviseert u de klacht met betrekking tot dit klachtelement **deels gegrond te verklaren.**

Den Haag, 6 mei 2021

voorzitter

onafhankelijke Klachtencommissie
voor de politie eenheid Den Haag

**Advies aan de politiechef van Den Haag betreffende de behandeling van de klacht van [REDACTED]
[REDACTED], domicilie kiezend ten kantore van [REDACTED] in
Amsterdam.**

Klachtdossier: 2018-0078500
Klager: [REDACTED]

Den Haag,

6 mei 2021

voorzitter